ELEN · GRONDBEZIT EN DORPSBELASTING

Het bunderboek achter de kerkgrond

Op 1 juni 1766 verbonden Jan Lucas en Thijsken Seelissen een halve bunder bouwland in het Cruijsveldt als zekerheid. In het herlezen registerbeeld staat Peter van de Bergh aan de ene zijde en de kerk van Elen aan de andere. Direct na de belendingen maakt de schrijver een uitzondering voor de dorpsbelasting. De betreffende belastingpost zou dus bij het land van het echtpaar Lucas gezocht moeten worden. De akte geeft geen maat voor Peters eigen grond.

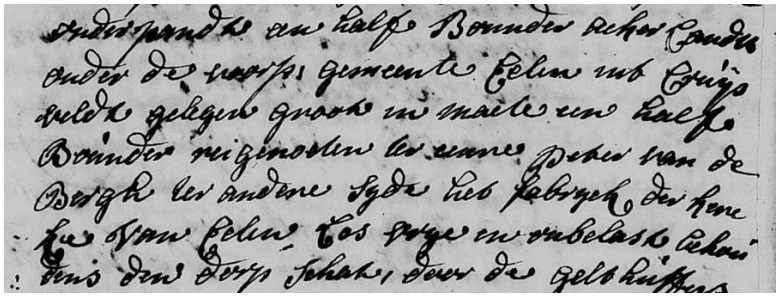

Van Rey, Rijksarchief Hasselt, nr. 4952, p. 99 (DGS 009052410, beeld 437). In de onderste regels staan de kerk en de dorpsbelasting.

Een lijst van de gemeentesecretaris, omstreeks 1750

H. van de Weerd noemt op p. 41 van Geschiedenis van Eelen een lijst die gemeentesecretaris Gerardus Haegen uit het bunderboek samenstelde. Hij geeft daaruit de totale oppervlakten voor de pastorielanden en de twee altaren van Sint-Jan en Sint-Nikolaas. De pastorielanden besloegen 6 bunder en 370 roeden. Dit is een totaal van een goederencomplex; Van de Weerd noemt hier geen akker in het Cruijsveldt. Elders verklaart hij dat de gemeente bij de verdeling van haar lasten uitging van de oppervlakte van de bebouwde grond in het bunderboek.

Onder welke naam stond de kerkgrond?

Volgens Van de Weerd (p. 42) vervulde het gelucht, in het Latijn luminare, de functie van de kerkfabriek. Het had een eigen beheerder of momber. Voor 1711 noemt hij Frederik Lucas. Daarnaast behandelt hij de armentafel, de pastorie en de altaren afzonderlijk. Bij een lijst van vóór 1819 verdient daarom een post onder gelucht of luminare afzonderlijke controle. De naam Frederik Lucas bewijst geen verwantschap met Jan Lucas.

Overlevering: Van de Weerd vermeldt een bunderboek bij wat in 1850 nog aanwezig was (p. 4). Een actuele signatuur voor dat boek of Haegens lijst is niet gevonden. Het Rijksarchief te Hasselt beschrijft wél zeven nummers goederenbeheer uit 1812–1877, met leeszaalinventaris 311. De vergelijking met 1766 vergt een veldnaam en belending of een herleidbare overdracht. Er is geen nieuw bewijs voor de identiteit van Peter × Anna Wolters.

Van de Weerd · lijst van Haegen en kerkelijke goederen, p. 41–42

Rijksarchief Hasselt · overzicht kerkfabriek Elen, gedrukte p. 287

Oorspronkelijke akte uit 1766 · volledig registerbeeld